

RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA

KAMENNÝ PORTÁL DOMU č. p. 119 NA VRATISLVOVĚ NÁMĚSTÍ V NOVÉM MĚSTĚ NA MORAVĚ

MARTIN KOVAŘÍK
AK. SOCHAŘ A RESTAURÁTOR
držitel licence MK ČR k restaurování sochařských památek
U MOSTU č. 11
59202 SVRATKA
srpen 2014

I. Lokalizace památky

1. **Kraj:** Vysočina
2. **Obec:** Nové Město na Moravě
3. **Bližší určení místa popisem:** interiér domu, přízemí, vstup do sklepa
4. **Rejstříkové číslo památky v ÚSKP:** 41143/7-4277
5. **Název památky:** kamenné ostění - portál vstupu

II. Údaje o památce

1. **Autor (okruh, dílna):** -
2. **Sloh / datování:** nezjištěno
3. **Materiál / technika:** žula / sekání

III. Údaje o akci

1. **Vlastník:** MVDr. Dan Sokolíček
2. **Investor:** dtto
3. **Restaurátor:** Martin Kovařík, akad. sochař a restaurátor
4. **Autor fotodokumentace:** dtto

IV. Popis památky

Jedná se o portál vstupu do sklepních prostor domu č. p. 119 (U Salvatora) na Vratislavově náměstí v Novém Městě na Moravě. Portál je tvořen hranolovým profilovaným kamenným ostěním s pravoúhle zaklenutým nadpražím, ostění je orámováno plastickou lištou (páskem). Do hmoty kamene jsou zapuštěny kované závěsy dveří a konzoly a oka pro zámek. Práh vstupu je tvořen jednoduchým schodovým stupněm bez profilace.

V. Stav před restaurováním – restaurátorský průzkum

Restaurátorský průzkum byl proveden na základě vizuální prohlídky.

Kamenný materiál

- ostění vstupu a práh jsou vytesány z hrubozrnné okrově hnědé žuly, kamenný materiál je poměrně kompaktní, mechanicky jsou poškozené rohy a hrany a zejména profilace přízemních partií ostění a prahu
- kamenné bloky vykazují v místech ukotvení kovových prvků praskliny, probíhající celou hmotou kamene, došlo k odlomení velké části kamene v okolí kotev
- kamenické opracování povrchu je na ploše schodu ošlapané, povrch je vyhlazený s úbytkem hmoty
- povrch žuly je mírně degradovaný, s úbytkem kamenného materiálu zejména na lících plochách ostění a parapetů

Povrchové nečistoty, biologické depozity

- kámen je pokryt nátěry vápna a hlinky, prachem a lokálně v přízemních partiích zčernalými povlaky
- nadpražní část ostění byla druhotně omítnuta a zatřena

Krusty a povlaky, nátěry

- na povrchu kamene jsou patrné ojedinělé zbytky nátěrů a stopy korozních produktů ze železných prvků

Doplňky a výměny

- nebyly zjištěny

Tmely

- tmeleny jsou styčné spáry, místa napojení jednotlivých prvků k sobě nebo k rámu dveří, vesměs čistě cementovou maltou

Kovové prvky

- jedná se zejména o dva kované závěsy dveří, zapuštěné do plochy ostění a zalité původně sírou
- dále je to kovaný úhelník, sloužící zřejmě původně k upevnění závory dveří nebo zámku
- kovové prvky jsou povrchově, případně hloubkově korodované a jsou v kameni upevněny, případně zalité sírou

VI. Vyhodnocení průzkumu

Restaurátorský průzkum odhalil tyto skutečnosti:

- kamenný materiál je vcelku kompaktní, bez hloubkové degradace či vážných poruch soudržnosti hmoty
- povrch kamene byl opakovaně přetírán vápennými nátěry nebo hlinkou
- nadpražní překlad byl druhotně omítnut
- vážným narušením jsou trhliny a otevřené praskliny v místech osazení kovových prvků (pantů, úhelníku) a odlomené části žulového ostění
- koroze doprovázená expanzí korozních produktů v kameni a působení sírové zálivky je příčinou vzniku trhlin v kamenném materiálu
- kovové prvky jsou napadeny hloubkovou korozí
- spárování mezi jednotlivými kamennými články, případně ve styku kamene se zdivem je provedeno v esteticky i materiálově nevhodné cementové maltě a drolí se
- statika celku, upevnění jednotlivých prvků ve zdivu se jeví jako vyhovující

VII. Koncepce restaurátorského zásahu, prezentace restaurovaného díla

Restaurátorský zákrok bude realizován jako komplexní proces, zahrnující očištění a konzervační postupy, směřující k ošetření hmoty památky a k sanaci zásadních poruch. V rámci restaurování je nezbytné zejména vyloučit destruktivní vlivy korodujících kovových prvků, osazených do hmoty kamene. To je možné pouze jejich vyjmutím, kvalitním

antikorozním ošetřením (nejlépe metalizací) a osazením zpět až po slepení, případně injektáží trhlin. Nevhodně a neodborně provedené spárování prvků je nutné revidovat a nahradit vhodnějším. Doplnění plastických defektů na kamenné hmotě bude prováděno v minimální míře, s omezením na tzv. funkční výplně a tmely. Důraz bude kladen na konzervaci kamene. Restaurovaná památka bude prezentovaná ve výrazu přírodního kamene s přiměřeně zachovanou „patinou stárí“ a kovovými prvky v grafitově černé povrchové úpravě.

VIII. Postup práce

Restaurátorské práce byly zahájeny dokumentací původního stavu. Po odvrtání sírových zálivek byly vyjmuty kované prvky z ostění, způsobující vznik trhlin v kameni. Byly rovněž odstraněny všechny nevhodné druhotné tmely a spárování, provedené v cementové maltě. Postupným oklepáváním byl vrchní překlad zbaven nevhodných a nepůvodních omítek, byly postupně sejmuty i nátěry z ostění.

Kamenný materiál byl očištěn suchou cestou pomocí stlačeného vzduchu od prachových částic, zčernalé povlaky a krusty, lokálně se vyskytující zejména ve spodních partiích ostění, byly postupně sejmuty technologií mikrotryskání (Microblasting). Kamenný materiál byl lokálně zpevněn organokřemičitým prostředkem.

Poškozené partie byly následně doplněny minerálním tmelem s příměsí drcené žuly a slídy, povrch doplňků byl dodatečně kamenicky opracován do požadované struktury. Bylo obnoveno spárování kamenných prvků, do styčné spáry mezi kamenné ostění a rám rozvodné skříně byl aplikován trvale pružný tmel. Kované prvky pantů a závory byly antikorozně ošetřeny otryskáním, metalizací a opatřeny základní a vrchní grafitovou barvou a osazeny do původních otvorů.

Po vyzrání výplní a tmelů byly realizovány plastické a barevné retuše dle okolní barevnosti horniny.

Kamenný materiál ostění dveří byl na závěr konzervován.

IX. Použité materiály a technologie

ČIŠTĚNÍ

- suché čištění tlakovým vzduchem
- mikropískování Microblasting
- mechanické odstranění omítek a malt

BIOSANACE

- ALKUTEX BFA , SANAL (REMMERS, TELURIA)

ZPEVNĚOVÁNÍ

organokřemičité zpevňovače:

- STEINFESTIGER 100, KSE 300E (REMMERS)

INJEKTÁŽ, LEPENÍ

- RETENOL (epoxidové pryskyřice – Spolchemie)
- MS 76 (lepidlo na kámen – Akemi)

TMELY

minerální tmely, anorganické pigmenty BAYER

■ FUCOSIL GRUNDIERMORTEL (REMMERS)

■ FUNCOSIL RESTAURIERMÖRTEL (REMMERS)

■ drcená žula, slída, mramor

PRUŽNÉ TMELY

polyuretanové tmely:

■ SIKAFLEX 11 FC (SIKA)

OŠETŘENÍ KOVOVÝCH SPON A TRNŮ

tryskání a metalizace Zn 120 mikr.

■ základní reaktivní barva Galvinol (RUST OLEUM)

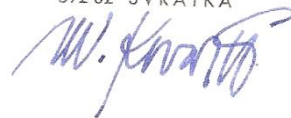
■ kovářská grafitová barva Alkytone (RUST OLEUM)

X. Doporučený režim památky včetně termínů pravidelného odborného ošetření

Vzhledem ke stavu a typu narušení kamene je třeba sledovat zejména okolí závěsů dveří, kde je materiál nejvíce namáhán. Čištění povrchu kamene od prachu je vhodné provádět pouze suchou cestou (kartáč, stlačený vzduch, vysavač atd.)

V případě vzniku a rozvoje trhlin je třeba neprodleně tyto defekty vyřešit. V rámci zajištění optimálního režimu památky je nezbytné, aby veškerou údržbu a případné opravné zákroky prováděl pouze odborník s příslušným oprávněním k restaurování.

Akad. sochař a restaurátor
MARTIN KOVAŘÍK
Cikánka 11
592 02 SVRATKA

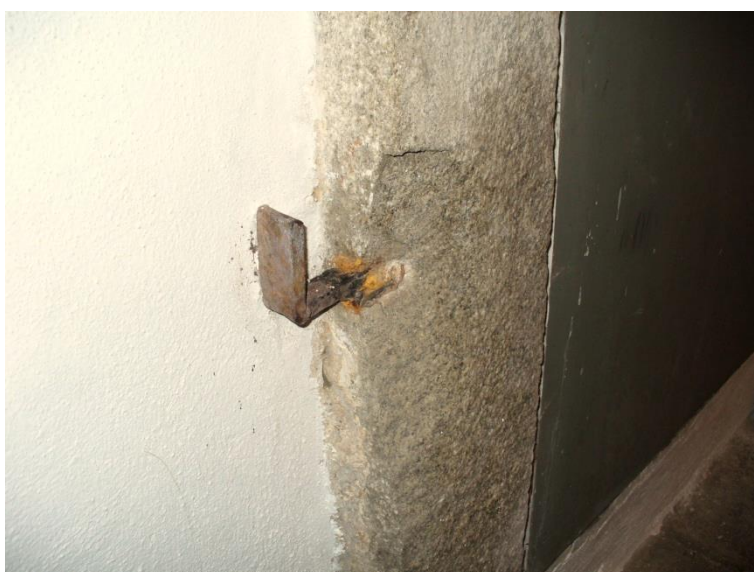
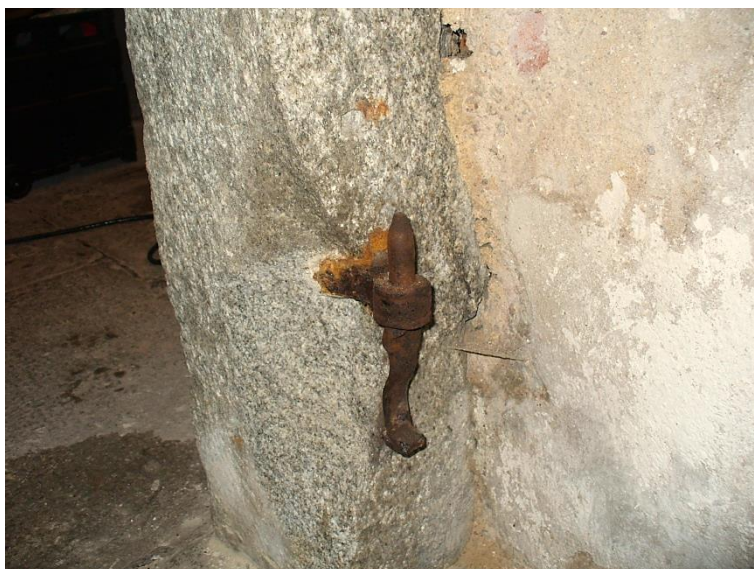
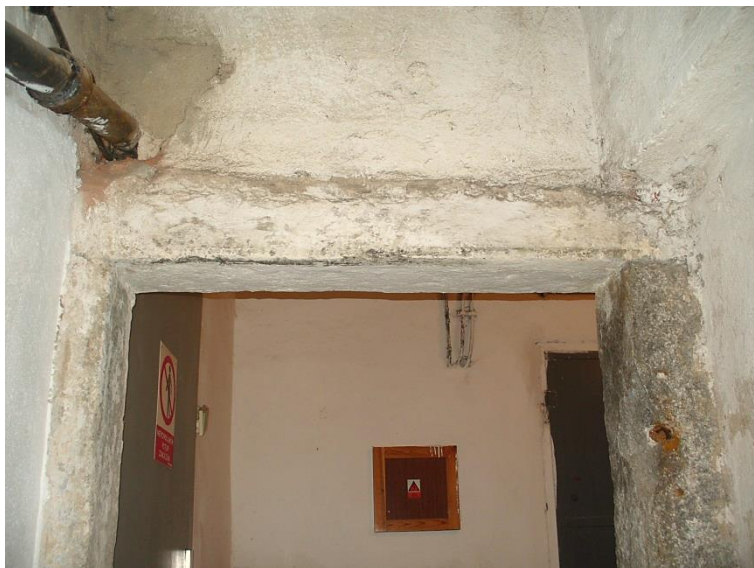

Ve Svatce dne 27. 8. 2014

FOTODOKUMENTACE

kamenné ostění - stav před restaurováním

kamenné ostění - stav před restaurováním, korodované prvky

postup snímání omítek z povrchu kamene

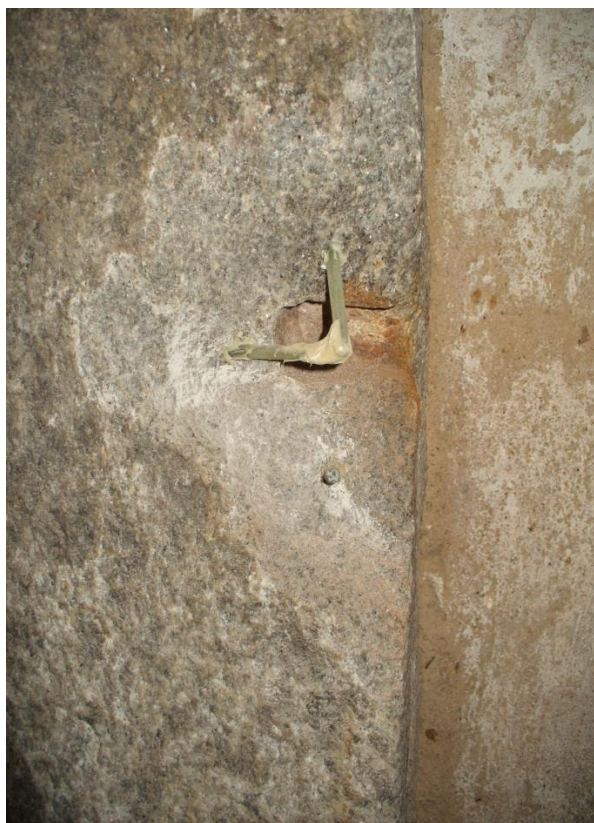
ošetření kovaných závěsů

části portálu v průběhu oprav

části portálu v průběhu oprav

části portálu v průběhu oprav

části portálu v průběhu oprav

detaily portálu po restaurování

ostění vstupu – konečný stav po restaurování